

NÁZOR GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
PAOLA MENGOZZIHO
ze dne 17. května 2010¹

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká jednak platnosti zařazení organizace, která před soudem nenapadla zmrazení finančních prostředků, které se jí týkalo, na seznam osob, skupin a subjektů, na které se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu², a jednak výkladu článků 2 a 3 uvedeného nařízení.

bezpečnosti“) rezoluci 1373 (2001), ve které stanovila rozsáhlé strategie pro boj proti terorismu, a zejména pro boj proti financování terorismu. Odstavec 1 písm. c) této rezoluce mimo jiné stanoví, že všechny státy bezodkladně zmrazí finanční prostředky a jiné finanční nebo hospodářské zdroje osob, které páchají teroristické činy nebo se je pokusí spáchat nebo se zúčastní takových činů nebo napomáhají jejich spáchání, subjektů patřících těmto osobám nebo jimi ovládaných a osob a subjektů jednajících jménem nebo na příkaz těchto osob a subjektů.

I – Právní rámec

B – Společné postoje 2001/930/SZBP a 2001/931/SZBP

A – Rezoluce Rady bezpečnosti Organizace spojených národů 1373 (2001)

2. Dne 28. září 2001 přijala Rada bezpečnosti Organizace spojených národů (dále jen „Rada

3. Rada Evropské unie považovala za nezbytné, aby Evropské společenství přijalo opatření k provedení rezoluce Rady bezpečnosti 1373 (2001), a dne 27. prosince 2001 přijala na základě článků 15 EU a 34 EU společný postoj 2001/930/SZBP o boji proti terorismu³

1 — Původní jazyk: francouzština.

2 — Úř. věst. L 344, s. 70; Zvl. vyd. 18/01, s. 207.

3 — Úř. věst. L 344, s. 90; Zvl. vyd. 18/01, s. 213.

a společný postoj 2001/931/SZBP o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu⁴.

4. Podle čl. 1 odst. 1 společného postoje 2001/931 se tento společný postoj vztahuje „na osoby, skupiny a subjekty, které jsou zapojeny do teroristických činů a jejichž seznam je uveden v příloze“.

5. Článek 1 odst. 2 a 3 společného postoje 2001/931 definuje, co je třeba rozumět „osobami, skupinami a subjekty zapojenými do teroristických činů“ a „teroristickým činem“.

6. Článek 1 odst. 4 společného postoje 2001/931 stanoví, že seznam uvedený v příloze je vypracován na základě přesných informací nebo materiálů v příslušném spisu, ze kterých vyplývá, že příslušný orgán přijal na základě závažných a věrohodných důkazů nebo stop rozhodnutí ve vztahu k dotyčným osobám, skupinám a subjektům, které se týká zahájení vyšetřování nebo trestního stíhání za teroristický čin, pokus o spáchání teroristického činu, účast na něm nebo napomáhání k jeho spáchání nebo odsouzení za takové činy. „Příslušným orgánem“ se má rozumět justiční orgán, nebo pokud justiční orgány nemají pravomoc v oblasti, které se týká tento odstavec, rovnocenný příslušný orgán v této oblasti.

7. Podle čl. 1 odst. 6 společného postoje 2001/931 se jména osob a subjektů na seznamu uvedeném v příloze budou pravidelně, nejméně však jednou za šest měsíců, prověřovat s cílem zjistit, zda trvají důvody pro jejich uvedení v seznamu.

8. Podle článků 2 a 3 společného postoje 2001/931 Společenství v mezích pravomocí, které mu byly svěřeny Smlouvou o ES, nařídí zmrazení finančních prostředků a jiného finančního majetku nebo hospodářských zdrojů osob, skupin a subjektů uvedených v příloze a zajistí, aby finanční prostředky, finanční majetek nebo hospodářské zdroje nebo finanční služby jim nebyly přímo ani nepřímou zpřístupněny.

C – Nařízení č. 2580/2001 a rozhodnutí, kterými se provádí jeho čl. 2 odst. 3

9. Rada měla za to, že je nezbytné přijmout nařízení za tím účelem, aby opatření popsaná ve společném postoji 2001/931 byla provedena na úrovni Společenství, a na základě článků 60 ES, 301 ES a 308 ES přijala dne 27. prosince 2001 nařízení č. 2580/2001.

4 — Úř. věst. L 344, s. 93; Zvl. vyd. 18/01, s. 217.

10. Z článku 2 odst. 1 písm. a) tohoto nařízení vyplývá, že pokud není podle tohoto nařízení povoleno jinak, všechny finanční prostředky a jiné finanční a hospodářské zdroje patřící některé fyzické nebo právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeným v seznamu podle odstavce 3 se zmrazují.

11. Stejně tak podle čl. 2 odst. 1 písm. b) tohoto nařízení „žádné finanční prostředky ani jiné finanční a hospodářské zdroje nesmějí být ani přímo, ani nepřímo zpřístupněny žádné fyzické ani právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeným v seznamu podle odstavce 3 nebo v jejich prospěch“. Odstavec 2 téhož článku zakazuje poskytovat finanční služby těmto osobám, skupinám nebo subjektům nebo v jejich prospěch.

12. Podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 Rada jednomyslně vypracuje, přezkoumává a mění seznam osob, skupin a subjektů, na které se vztahuje toto nařízení, v souladu s čl. 1 odst. 4, 5 a 6 společného postojů 2001/931.

13. Podle článku 9 nařízení č. 2580/2001 každý členský stát stanoví sankce, které budou uloženy při porušení tohoto nařízení, a tyto sankce musí být účinné, přiměřené a odrazující.

14. Původní seznam osob, skupin a subjektů, na které se vztahuje nařízení č. 2580/2001, byl vypracován rozhodnutím Rady 2001/927/ES ze dne 27. prosince 2001 o vypracování seznamu podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001⁵.

15. Rozhodnutím 2002/334/ES ze dne 2. května 2002, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 a zrušuje rozhodnutí 2001/927⁶, přijala Rada aktualizovaný seznam osob, skupin a subjektů, na které se uvedené nařízení vztahuje. Na tomto seznamu je v bodě 10 rubriky 2, nazvané „Skupiny a subjekty“, uvedena „Revoluční lidové osvobozenecá armáda/fronta/strana (DHKP/C), [Devrimci Sol (Revoluční levice), Dev Sol] [dále jen ‚DHKP-C‘]“.

16. Seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 byl pravidelně aktualizován několika pozdějšími rozhodnutími, včetně rozhodnutí Rady 2006/379/ES ze dne 29. května 2006, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001 a zrušuje rozhodnutí 2005/930/ES⁷. Všemi těmito akty byl název DHKP-C na tomto seznamu ponechán.

5 — Úř. věst. L 344, s. 83.

6 — Úř. věst. L 116, s. 33.

7 — Úř. věst. L 144, s. 21.

17. Ze třetího až sedmého bodu odůvodnění rozhodnutí Rady 2007/445/ES ze dne 28. června 2007, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 a zrušují rozhodnutí 2006/379 a 2006/1008/ES⁸, vyplývá, že všem osobám, skupinám a subjektům, u nichž to bylo prakticky možné, poskytla Rada odůvodnění, v nichž vysvětlila, z jakých důvodů byly zařazeny na seznam obsažený v rozhodnutí 2006/379. Stanoviskem zveřejněným v *Úředním věstníku Evropské unie* ze dne 25. dubna 2007⁹ je Rada uvědomila o svém záměru ponechat je na tomto seznamu a o tom, že mají možnost zaslat jí žádost o zpřístupnění tohoto odůvodnění. Po celkovém přezkoumání seznamu s přihlédnutím k vyjádřením a dokumentům, které byly Radě předloženy několika dotčenými osobami, skupinami a subjekty, dospěla Rada k závěru, že osoby, skupiny a subjekty vyjmenované v příloze k rozhodnutí 2007/445 byly zapojeny do teroristických činů ve smyslu čl. 1 odst. 2 a 3 společného postoje 2001/931, že vůči nim bylo přijato rozhodnutí příslušným orgánem ve smyslu čl. 1 odst. 4 uvedeného společného postoje a že se na ně mají dále uplatňovat zvláštní omezující opatření upravená nařízením č. 2580/2001.

18. Na seznamu, který je obsažen v příloze k rozhodnutí 2007/445 a který podle článků 1 a 2 uvedeného rozhodnutí nahrazuje zejména

seznam obsažený v rozhodnutí 2006/379, je v bodě 26 rubriky 2, nazvané „Skupiny a subjekty“, uvedena DHKP/C.

D – Vnitrostátní právo

19. Na základě článku 9 nařízení č. 2580/2001 se Spolková republika Německo rozhodla stanovit trestní sankce za porušování zákazů zakotvených v tomto nařízení.

20. Ustanovení § 34 odst. 4 zákona o zahraničním obchodu (*Außenwirtschaftsgesetz*, dále jen „AWG“), ve znění účinném do 7. dubna 2006, znělo takto:

„Trestem odnětí svobody v trvání nejméně dvou let bude potrestán, kdo poruší ustanovení tohoto zákona nebo nařízení přijatého k jeho provedení anebo právní akt Evropských společenství, jehož účelem je omezit zahraniční obchod a který je zveřejněn v *Bundesgesetzblatt* nebo v *Bundesanzeiger* a slouží k provedení sankčního opatření hospodářské povahy stanoveného Radou bezpečnosti [...] na základě kapitoly VII Charty Organizace

8 — Úř. věst. L 169, s. 58.

9 — 2007/C 90/01.

spojených národů. V méně závažných případech se uloží trest odnětí svobody v trvání od 3 měsíců do 5 let.“

21. Po novelizaci uvedeného zákona je současné znění § 34 odst. 4 bodu 2 AWG následující:

„Trestem odnětí svobody v trvání od 6 měsíců do 5 let bude potrestán, kdo

[...]

Odstavec 4:

[...]

2. poruší zákaz vývozu, prodeje, dodání, zpřístupnění, předání, poskytování služeb, investování a podpory nebo zákaz obcházení tohoto zákazu, který byl zveřejněn v *Bundesanzeiger*, je přímo použitelný a je stanoven právním předpisem Společenství [...], který slouží k provedení sankčního opatření hospodářské povahy stanoveného Radou [...] v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky.“

22. Podle ustanovení § 34 odst. 6 bodu 4 AWG bude trestem odnětí svobody v trvání nejméně dvou let potrestán, „kdo spáchá čin uvedený v odstavcích 1, 2 nebo 4 v rámci podnikatelské činnosti nebo jako člen spolčení, které vzniklo za účelem soustavného páchaní takových trestných činů, za účasti dalšího člena spolčení“.

E – Rozsudky Soudu prvního stupně Evropských společenství o legalitě rozhodnutí o zařazení na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001

23. Sérií rozsudků vynesných v letech 2006 až 2008 Soud vyhověl žalobám podaným jednotlivci nebo organizacemi zařazenými na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, kterými se domáhali zrušení aktů Rady, jimiž byli na uvedený seznam zařazeni.

24. V prvním z těchto rozsudků ze dne 12. prosince 2006, Organizace Mudžáhidů íránského lidu v. Rada¹⁰, Soud zrušil rozhodnutí Rady, na jehož základě se na žalobkyni použila opatření stanovená nařízením č. 2580/2001.

10 — T-228/02, Sb. rozh. s. II-4665, dále jen „rozsudek OMÍ I“.

25. Pokud šlo zaprvé o porušení práv obhajoby žalobkyně, Soud v odůvodnění tohoto rozsudku nejprve připomněl, že dodržování těchto práv je základní právní zásadou Společenství a že tato zásada vyžaduje, aby kterékoliv osobě, jíž může být uložena sankce, bylo umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko ke skutečností použitým proti ní jako důvod sankce¹¹.

26. Soud následně odmítl argument Rady a Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku, že se takové záruky nelze dovolávat v souvislosti s přijetím rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků podle nařízení č. 2580/2001¹², a v tomto ohledu upřesnil, že rozhodnutí, které OMÍL napadla, sice má normativní povahu a vytváří účinky *erga omnes*, nicméně se bezprostředně a osobně týká žalobkyně, vůči níž je aktem ukládajícím individuální sankční opatření hospodářské a finanční povahy¹³.

27. Definoval tedy předmět záruky práv obhajoby v kontextu daného sporu, přičemž pro

tento účel rozlišil mezi původním rozhodnutím o zmrazení finančních prostředků podle čl. 1 odst. 4 společného postoje 2001/931 na jedné straně a následnými rozhodnutími o zachování zmrazení finančních prostředků po pravidelném prověření podle čl. 1 odst. 6 téhož společného postoje na straně druhé. Soud uvedl, že v prvně uvedeném případě dodržování práv obhajoby v zásadě vyžaduje, aby jednak byly dotyčné osobě Radou sděleny přesné informace nebo materiály ve spisu, ze kterých vyplývá, že ve vztahu k ní bylo příslušným orgánem členského státu přijato rozhodnutí odpovídající definici uvedené v čl. 1 odst. 4 společného postoje 2001/931, a jednak jí bylo umožněno užitečně vyjádřit její stanovisko k těmto informacím nebo materiálům ve spisu. Ve druhém případě vyžaduje podobně dodržování práv obhajoby jednak to, aby dotyčné osobě byly sděleny informace nebo materiály ve spisu, které podle Rady odůvodňují její ponechání na sporných seznámech, a jednak to, aby jí bylo umožněno užitečně vyjádřit její stanovisko k této věci¹⁴.

28. Pokud jde o zadruhé o povinnost uvést odůvodnění, Soud měl za to, pokud tomu

11 — Bod 91.

12 — Rada a Komise Evropských společenství tvrdily, že ani Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsaná v Římě dne 4. listopadu 1950, ani obecné zásady práva Společenství nepřiznávají jednotlivcům právo být vyslechnuti před přijetím normativního aktu.

13 — Body 96 až 98.

14 — Bod 126. Soud dále uvádí, že takto vymezené skutečnosti v neprospěch, pokud tomu nebrání naléhavé důvody týkající se bezpečnosti Společenství a jeho členských států nebo vedení jejich mezinárodních vztahů, musejí být sděleny dotyčné osobě pokud možno současně s přijetím nebo co možná nejdříve po přijetí původního rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků. S tímž výhradami musí v zásadě všem následným rozhodnutím o zmrazení finančních prostředků předcházet sdělení o nových skutečnostech v neprospěch a slyšení. Naproti tomu dodržování práv obhajoby podle Soudu nevyžaduje, aby skutečnosti v neprospěch byly sděleny dotyčné osobě před přijetím původního opatření o zmrazení finančních prostředků ani aby tato osoba byla v této souvislosti vyslechnuta z úřední povinnosti *a posteriori* (bod 137).

nebrání naléhavé důvody týkající se bezpečnosti Společenství a jeho členských států, nebo vedení jejich mezinárodních vztahů, že odůvodnění původního rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků se musí specificky a konkrétně týkat alespoň každé ze skutečností odůvodňujících jeho přijetí v souladu s čl. 1 odst. 4 společného postoje 2001/931, jakož i případných nových skutečností a uvádět důvody, na jejichž základě se Rada při výkonu své diskreční posuzovací pravomoci domnívá, že se na dotyčného má takové opatření použít. Soud také upřesnil, a to s týmiž výhradami, že odůvodnění následného rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků musí uvádět specifické a konkrétní důvody, na jejichž základě se Rada po prověření domnívá, že důvody pro zmrazení finančních prostředků dotyčné osoby nadále trvají.

29. Pokud jde zatřetí o právo na účinnou soudní ochranu, Soud zdůraznil, že přezkum legality rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků přijatého na základě čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 se vztahuje na posouzení skutečností a okolností uplatněných k jeho odůvodnění, stejně jako na ověření důkazů a informací, na nichž je toto posouzení založeno. Tento přezkum se musí vztahovat i na dodržování práv obhajoby a požadavku na odůvodnění, jakož i případně na opodstatněnost naléhavých důvodů výjimečně

uplatněných Radou, aby se této povinnosti vyhnula¹⁵. Soud upřesnil, že se tento přezkum „jeví tím spíše nezbytným, že představuje jedinou procesní záruku umožňující zabezpečit spravedlivou rovnováhu mezi požadavky boje proti mezinárodnímu terorismu a ochranou základních práv“¹⁶.

30. Při použití takto vypracovaných zásad na projednávanou věc Soud nejprve poukázal na to, že „relevantní právní úprava, a sice nařízení č. 2580/2001 a společný postoj 2001/931, na který toto nařízení odkazuje, výslovně nestanoví žádný postup sdělení skutečností v neprospěch a slyšení zúčastněných osob, ať již před nebo současně s přijetím původního rozhodnutí o zmrazení jejich finančních prostředků, nebo v souvislosti s přijetím následných rozhodnutí, za účelem dosažení jejich vyškrtnutí ze sporného seznamu“¹⁷. Dále konstatoval, že žalobkyni nebyly v žádném okamžiku před podáním žaloby sděleny skutečnosti v neprospěch. Bylo shledáno, že tytéž úvahy se obdobně použijí na prověření, zda byla dodržena povinnost uvést odůvodnění. Soud konečně uvedl, že jelikož v napadeném rozhodnutí nejsou vůbec uvedeny specifické a konkrétní důvody, které ho odůvodňují,

¹⁵ — Bod 154.

¹⁶ — Soud uvedl, že „jelikož omezení kladená Radou na práva obhajoby zúčastněných osob musejí být vyvážena striktním nezávislým a nestranným soudním přezkumem [...], soud Společenství musí mít pravomoc přezkoumávat legalitu a opodstatněnost opatření o zmrazení finančních prostředků, aniž může být vůči němu namítáno utajení nebo důvěrnost důkazů a informací použitých Radou“ (bod 155).

¹⁷ — Bod 160.

nebyl schopen provést soudní přezkum legality tohoto rozhodnutí. Soud tedy vyslovil závěr, že napadené rozhodnutí není odůvodněno, že bylo přijato v rámci řízení, během kterého nebyla dodržena práva obhajoby žalobkyně, a že není s to přistoupit k soudnímu přezkumu legality tohoto rozhodnutí.

31. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil „v rozsahu, v němž se týká žalobkyně“.

32. Několika pozdějšími rozsudky bylo vyhověno žalobám podaným organizacemi¹⁸ nebo jednotlivci¹⁹ zařazenými na předmětný seznam, a to na základě odůvodnění, které bylo do značné míry podobné výše uvedenému odůvodnění. Ve všech těchto případech zrušil Soud napadená rozhodnutí pouze v rozsahu, v němž se týkala organizace nebo jednotlivce, kteří podali žalobu.

18 — Rozsudky Soudu ze dne 11. července 2007, Al-Aqsa v. Rada (T-327/03); ze dne 3. dubna 2008, PKK v. Rada (T-229/02), jakož i ze dne 3. dubna 2008, Kongra-Gel a další v. Rada (T-253/04). Ve všech těchto rozsudcích se zrušení zakládalo pouze na nedostatku odůvodnění, což byl jediný žalobní důvod, který Soud zkoumal.

19 — Rozsudek Soudu ze dne 11. července 2007, Sison v. Rada (T-47/03).

II – Věc v původním řízení a předběžné otázky

33. Trestní řízení týkající se E a F (dále jen „obžalovaní“) vychází z obžaloby Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (Německo) (dále jen „Generalbundesanwalt“) ze dne 6. října 2009, ve které je jim kladeno za vinu, že od 30. srpna 2002 do 5. listopadu 2008, kdy byli zadrženi, byli členy DHKP/C, která má podle obžaloby za cíl změnit prostřednictvím ozbrojeného boje státní zřízení v Turecku. Na základě těchto skutků, jichž se měli dopustit a které spočívající v členství v zahraniční teroristické skupině, jsou drženi ve vazbě.

34. Podle téže obžaloby obžalovaní, kteří byli pověřeni vedením územních sekcí („Bölge“) této organizace v Německu, pořádali po celou dobu svého členství v DHKP-C v rámci svého hlavního úkolu, kterým bylo zajišťování finančních prostředků pro tuto organizaci, každoroční sbírky darů ve prospěch organizace a získané finanční prostředky předávali nejužšímu vedení organizace. Kromě toho se údajně obžalovaní do značné míry podíleli na organizaci a provádění akcí a na prodeji publikací strany za účelem získání prostředků pro DHKP-C a tyto finanční prostředky pak předávali organizaci. Obžalovaní si údajně byli vědomi toho, že shromážděné peníze jsou

určeny alespoň částečně k financování teroristických aktivit organizace.

35. Jeden z obžalovaných mimoto údajně vybral vhodné kurýry pro přepravu zbraní a výbušnin do Turecka a obstaral razítka a pečeti na falšování dokladů totožnosti členů DHKP-C.

36. V období, na které se obžaloba vztahuje, jeden z obžalovaných údajně získal nejméně 215 809 eur a druhý nejméně 105 051 eur, které předali organizaci.

37. V této souvislosti má předkládající soud pochybnosti ohledně nařízení č. 2580/2001.

38. Zprvé uvádí, že z rozsudků Soudu zmíněných v bodech 23 až 32 tohoto názoru (dále jen „rozsudky Soudu“) vyplývají pochybnosti ohledně platnosti zařazení DHKP-C na seznam stanovený v čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení.

39. Předkládající soud však poukazuje na skutečnost, že v obžalobě Generalbundesanwalt

je tvrzeno, že zařazení DHKP-C na seznam je „účinné“ od počátku, neboť o jeho neplatnosti nebylo rozhodnuto soudem, a dále, že i kdyby toto zařazení nebylo zprvu provedeno platně, byla by tato neplatnost zpětně zhojena díky pozměněnému postupu provádění čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, který byl použit pro účely přijetí rozhodnutí 2007/445.

40. Jeden z obžalovaných však údajně tvrdil, že zařazení DHKP-C na seznam je neplatné, a to přinejmenším v rozsahu, v němž se týká období před změnou předmětného postupu, a že toto zařazení proto nemůže sloužit za základ trestnosti skutků, které jsou mu kladeny za vinu, a to přesto, že dotčená organizace nepodala proti svému zařazení na tento seznam žalobu k soudu.

41. Zadruhé chová předkládající soud pochybnosti o použitelnosti nařízení č. 2580/2001 na osobu, která je sama členem organizace zařazené na seznam vypracovaný podle čl. 2 odst. 3 uvedeného nařízení, pokud tato osoba poskytuje organizaci finanční prostředky, jiné finanční a hospodářské zdroje, podílí se na takovém poskytování nebo se účastní na činnostech, jejichž cílem je obejít článek 2 tohoto nařízení.

42. Zatřetí, pokud osobní rozsah působnosti nařízení č. 2580/2001 zahrnuje členy organizace zařazené na seznam, předkládající soud má pochybnosti o tom, zda přijímání finančních prostředků členem pověřeným výběrem darů a jejich pozdější předávání tímto členem organizaci spadá do věcného rozsahu působnosti článků 2 a 3 tohoto nařízení.

43. S ohledem tyto pochybnosti se Oberlandesgericht Düsseldorf (Německo) rozhodl položit Soudnímu dvoru následující otázky:

„1) Musí být – případně s přihlédnutím k pozměněnému postupu v důsledku rozhodnutí [2007/445] – zařazení organizace, která nepodala žalobu proti rozhodnutím, která se jí týkají, na seznam podle článku 2 nařízení [...] č. 2580/2001 [...] považováno za právně účinné („wirksam“) od počátku, i když bylo provedeno v rozporu se základními procesními zárukami?

2) Musí být články 2 a 3 nařízení [...] č. 2580/2001 [...] vykládány v tom smyslu, že o zpřístupnění finančních prostředků nebo jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeným v seznamu podle čl. 2 odst. 3 nařízení nebo

o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i v tom případě, kdy poskytovatel těchto prostředků je sám členem této právnické osoby, skupiny nebo subjektu?

3) Musí být články 2 a 3 nařízení [...] č. 2580/2001 [...] vykládány v tom smyslu, že o zpřístupnění finančních prostředků nebo jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeným v seznamu podle čl. 2 odst. 3 nařízení nebo o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i v tom případě, kdy tato právnická osoba, skupina nebo subjekt již poskytnutými finančními prostředky (byť nepřímo) disponuje?“

III – Řízení před Soudním dvorem

44. Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce ze dne 21. prosince 2009 došla Soudnímu dvoru dne 29. prosince 2009. Tato žádost obsahovala odkaz na čl. 267 čtvrtý pododstavec SFEU.

45. Samostatným podáním ze dne 5. února 2010 došlým kanceláři Soudního dvora dne 11. února 2010 předkládající soud požádal Soudní dvůr, aby v projednávané věci konal zrychlené řízení. Na podporu své žádosti uvedl, že usnesením ze dne 25. ledna 2010 zahájil proti obžalovaným trestní řízení a hlavní líčení stanovil na dobu od 11. března do 31. srpna 2010. Předkládající soud uvedl, že s ohledem na předpokládanou délku tohoto trestního řízení a na význam předběžných otázek pro věc v původním řízení musí být o těchto otázkách rozhodnuto s mimořádnou naléhavostí.

IV – K první předběžné otázce

A – Úvodní poznámky

46. Usnesením předsedy Soudního dvora ze dne 1. března 2010 bylo rozhodnuto o projednání věci ve zrychleném řízení.

48. Na úvod je nutno věnovat nejprve několik krátkých úvah tomu, jaký má nařízení č. 2580/2001 význam v původním trestním řízení, a vzájemnému překrývání trestních a mimotrestních norem, ať již se jedná o normy vnitrostátní, nebo o normy Společenství, kterým se vyznačuje normativní rámec, v němž byly proti obžalovaným podány obžaloby. Následně je třeba se zabývat otázkou dosahu předběžné otázky položené Soudnímu dvoru.

1. K významu nařízení č. 2580/2001 v původním trestním řízení

47. Generalbundesanwalt, E, F, francouzská vláda, Rada a Komise předložili písemná vyjádření. Řeči těchto zúčastněných, kromě francouzské vlády, byly vyslechnuty na jednání konaném dne 12. května 2010.

49. Je pravda, jak zdůrazňuje Generalbundesanwalt, že ani ustanovení nařízení č. 2580/2001, ani opatření přijatá Radou

k provedení čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení nemají trestněprávní charakter²⁰.

50. Uvedené nařízení rovněž neukládá, tedy alespoň formálně, aby nedodržení pravidel, která stanoví, bylo na vnitrostátní úrovni předmětem trestněprávního postihu. V jeho článku 9, podle kterého každý členský stát stanoví sankce, které budou uloženy při porušení tohoto nařízení, se totiž pouze uvádí, že takové sankce musejí být „účinné, přiměřené a odrazující“.

51. Prostřednictvím odkazu upraveného německým zákonodárcem však ustanovení nařízení č. 2580/2001, doplněná o rozhodnutí Rady o vypracování a aktualizaci seznamu podle čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení, spoluurčují obsah trestněprávního ustanovení, na němž se zakládá obžaloba podaná proti obžalovaným v původním řízení. Tento mechanismus lze ilustrovat na samotném znění tohoto ustanovení.

20 — Soud ostatně výslovně rozhodl v tomto směru, a to ve svém rozsudku *Sison v. Rada* uvedeném v poznámce pod čarou 19, kde uvedl, že poněvadž omezující opatření stanovená nařízením č. 2580/2001 neupravují zabavení majetku dotyčných osob jakožto výnosů z trestné činnosti, nýbrž jejich zmrázení z titulu zajištění, nejsou trestněprávní sankcí a neznamenají žádné takové obvinění (bod 101).

52. Jak jsem již uvedl výše²¹, § 34 odst. 4 AWG v různých zněních použitelných *ratione temporis* na skutečnosti projednávané věci pouze stanoví trest odnětí svobody (v trvání nejméně dvou let ve znění tohoto paragrafu účinném do 7. dubna 2006 a v trvání od 6 měsíců do 5 let ve znění účinném později) a pouze upřesňuje, že tímto trestem bude potrestán, „kdo poruší právní akt [...] Společenství, jehož účelem je omezit zahraniční obchod a který [...] slouží k provedení sankčního opatření hospodářské povahy stanoveného Radou bezpečnosti [...] na základě kapitoly VII Charty Organizace spojených národů“ (znění účinné do 7. dubna 2006), nebo „kdo poruší zákaz [...] vývozu, prodeje, dodání, zpřístupnění, předání, poskytování služeb, investování a podpory nebo zákaz obcházení tohoto zákazu, který je stanoven právním aktem Společenství [...] [a] který slouží k provedení sankčního opatření hospodářského povahy stanoveného Radou [...] v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky“ (znění účinné po 7. dubnu 2006).

53. Německý zákonodárce tak v § 34 odst. 4 AWG použil techniku blanketního trestněprávního ustanovení. Jak uvádí Generalbundesanwalt ve svém písemném vyjádření podaném Soudnímu dvoru, v důsledku toho „trestnost skutků, o něž jde [ve věci v původním řízení], vyplývá v německém právu z tohoto ustanovení a z aktů [Unie], na které toto ustanovení odkazuje, tj. z nařízení č. 2580/2001 ve spojení s jednotlivými

21 — Body 20 a 21 tohoto názoru.

rozhodnutí Rady“, jimiž byl název DHKP-C zařazen na seznam podle článku 2 tohoto nařízení a na tomto seznamu ponechán.

54. Konkrétněji, prostřednictvím tohoto odkazu předmětné akty Unie *určují v celém rozsahu trestně postižitelné chování*, a nikoli jen některý jeho znak nebo právní či skutkový předpoklad. Jak bude řečeno níže, tento závěr má jistý vliv na odpověď na první předběžnou otázku.

2. K dosahu otázky položené Soudnímu dvoru

55. Mohlo by se zdát, že první otázkou, tak jak je formulována, je Soudní dvůr dotazován pouze na to, zda zařazení organizace na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, kdy tato organizace nenapadla rozhodnutí Rady, jimiž k tomuto zařazení došlo, je ve světle rozsudků Soudu *účinné*. Právě v tomto směru ji vykládá francouzská vláda, která ve svém písemném vyjádření podaném Soudnímu dvoru tvrdí, že předkládající soud nevznesl žádnou otázku *platnosti* rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků DHKP-C.

56. Takový výklad, s nímž se na jednání, na němž byly předneseny řeči, ztotožnila Rada, mi však nepřipadá správný s ohledem na veškeré úvahy rozvedené v předkládacím rozhodnutí.

57. Zprvč formulace otázky co do „účinnosti“ („wirksam“), a nikoli „platnosti“ („Gültigkeit“) předmětných aktů zdá se mít původ hlavně v tom, že si předkládající soud zároveň klade otázku ohledně důsledků změny postupu zařazování na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, zejména s ohledem na možnost, jak je objasněno v odůvodnění usnesení, že rozhodnutí 2007/445, kterým se tato změna zavádí, zjednálo nápravu uvedených aktů se zpětnou účinností.

58. Zadruhé z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že otázka platnosti nebo existence aktů o zařazení DHKP-C na uvedený seznam byla během původního řízení skutečně vznesena obžalovanými.

59. Zatřetí v bodě 40 předkládacího rozhodnutí se uvádí, že „podle zdejšího soudu není žádost o rozhodnutí o předběžné otázce předložená Soudnímu dvoru podle čl. 267 prvního pododstavce písm. b) [a] čl. 267 druhého pododstavce SFEU nepřijatelná jen proto, že DHKP-C vůči ní přijatá rozhodnutí provádějící čl. 2 odst. 3 nařízení (ES) č. 2580/2001

nenapadla žalobou na neplatnost“. Po tomto konstatování následuje mimo jiné posouzení použitelnosti zásad stanovených Soudním dvorem v rozsudku TWD Textilwerke Deggendorf²², kterým se budu zabývat níže, na projednávanou věc. Takové konstatování a posouzení, které po něm následuje, by nebyly nutné, kdyby předkládající soud neměl v úmyslu položit Soudnímu dvoru otázku ohledně legality předmětných aktů.

podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 a poté na tomto seznamu ponechána, a to případně s ohledem na změnu pravidel zařazování na tento seznam zavedených rozhodnutím 2007/445.

60. Soudnímu dvoru přitom přísluší vyvodit ze všech poznatků poskytnutých vnitrostátním soudem prvky práva Unie, které s přihlédnutím k předmětu sporu vyžadují posouzení platnosti²³.

62. Naproti tomu nebyla vznesena žádná otázka ohledně platnosti posledně uvedeného rozhodnutí, a to navzdory tomu, co, jak se zdá, vyplývá z písemného vyjádření F. V žádné části usnesení totiž není zmínka o nijaké pochybnosti o legalitě tohoto aktu.

B – Posouzení

61. Na základě výše zmíněných poznatků je tedy třeba mít za to, že podstatou první otázky Oberlandesgericht Düsseldorf položené Soudnímu dvoru je, aby rozhodl – ve světle rozsudků Soudu – o účinnosti a platnosti aktů Rady předcházejících rozhodnutí 2007/445, jimiž byla organizace, v daném případě DHKP-C, která tyto akty nenapadla žalobou k soudu, nejprve zařazena na seznam

1. K účinnosti opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, přijatých před vstupem rozhodnutí 2007/445 v platnost

22 — Rozsudek ze dne 9. března 1994 (C-188/92, Recueil, s. I-833).

23 — Rozsudek ze dne 15. října 1980, Roquette Frères (145/79, Recueil, s. 2917, bod 7).

63. Podle ustálené judikatury se na akty orgánů Unie v zásadě vztahuje presumpce

platnosti, a tyto akty proto zakládají právní účinky tak dlouho, dokud nejsou vzaty zpět, zrušeny v rámci žaloby na neplatnost nebo prohlášeny neplatnými v návaznosti na předběžnou otázku nebo námitku protiprávnosti²⁴.

64. Za okolností projednávané věci si mohou již nyní položit otázku, zda se taková presumpce týká také aktů, v nichž byla na základě přímé žaloby shledána vada, jako je tomu u některých z rozhodnutí o zařazení DHKP-C na předmětný seznam, ačkoli takový závěr vedl k jejich zrušení pouze v té části, v níž se tato vada, jež má vliv na celý akt²⁵, dotýkala jen účastníka řízení, který podal žalobu²⁶. Nicméně bez ohledu na odpověď na tuto otázku i protiprávní akt v každém případě zakládá účinky, je-li toho schopen, dokud není zrušen, vzat zpět nebo změněn orgánem, který ho vydal, nebo zrušen v rámci soudního přezkumu legality.

24 — Viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 1. dubna 1982, *Dürbeck v. Komise* (11/81, Recueil, s. 1251, bod 17); ze dne 26. února 1987, *Consorzio Cooperative d'Abruzzo v. Komise* (15/85, Recueil, s. 1005, bod 10); ze dne 15. června 1994, *Komise v. BASF a další* (C-137/92 P, Recueil, s. I-2555, bod 48); ze dne 8. července 1999, *Chemie Linz v. Komise* (C-245/92 P, Recueil, s. I-4643, bod 93), jakož i ze dne 5. října 2004, *Komise v. Řecko* (C-475/01, Sb. rozh. s. I-8923, bod 18).

25 — To platí přinejmenším tehdy, jedná-li se o nedostatek odůvodnění, i když Soud, který sice zdůraznil normativní charakter aktů, jež mu byly předloženy k přezkumu, je v podstatě považoval za soubor rozhodnutí individuálně se týkajících osob zařazených na předmětný seznam.

26 — Ve svém rozsudku ze dne 23. října 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada* (T-256/07, Sb. rozh. s. II-3019), však Soud uvedl, že se taková presumpce týká také rozhodnutí přijatého po uzavření ústní části řízení ve věci, v níž byl vydán rozsudek OMIL I, kteréžto rozhodnutí nebylo Soudem zrušeno (bod 55).

65. V projednávané věci je nesporné, že organizace, k níž obžalovaní patřili, nikdy nezapadla rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků, která se jí týkala.

66. Soud krom toho svými rozsudky zrušil akty, jež mu byly předloženy k přezkumu, pouze v části, v níž se týkaly žalobců. Tyto rozsudky proto nemohly mít na takové akty žádný vliv v rozsahu, v němž se tyto akty týkají jiných osob než uvedených žalobců, a tím spíše ani jiných aktů, i kdyby byly stíženy stejnými nebo srovnatelnými vadami, jaké shledal Soud.

67. Podle ustálené judikatury ale také platí, že výjimkou ze zásady presumpce platnosti jsou akty stížené vadou, jejíž závažnost je tak zjevná, že nemůže být strpěna v právním řádu Společenství, a tyto akty musí být pokládány za akty bez právního účinku, dokonce i dočasného, to znamená musí být považovány za právně nicotné. Tato výjimka směřuje k zachování rovnováhy mezi dvěma základními, ale někdy si vzájemně odporujícími požadavky, jež musí právní řád splňovat, a sice mezi stabilitou právních vztahů a dodržováním legality²⁷. Podle téže judikatury platí, že

27 — Viz rozsudky uvedené výše v poznámce pod čarou 24 *Komise v. BASF a další* (bod 49); *Chemie Linz v. Komise* (bod 94), jakož i *Komise v. Řecko* (bod 19).

závažnost následků, které jsou spojeny se zjištěním nicotnosti aktu orgánů Unie, předpokládá, že z důvodů právní jistoty je toto zjištění vyhrazeno jen pro skutečně zcela krajní případy²⁸.

druhé žaloby na neplatnost podané žalobkyní ve věci, v níž byl vydán rozsudek OMÍL I²⁹.

68. Na základě této judikatury obžalování ve svém vyjádření podaném Soudním dvorem tvrdí, že rozhodnutí Rady o zařazení DHKP-C na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, jakož i následující akty o ponechání názvu organizace na tomto seznamu by měly být považovány za právně nicotné přinejmenším do okamžiku, kdy rozhodnutí 2007/445 vstoupilo v platnost.

71. Z výše uvedeného vyplývá, že akty Rady předcházející rozhodnutí 2007/445, jimiž byla DHKP-C nejprve zařazena na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 a poté na něm ponechána, zakládaly účinky od svého vstupu v platnost až do svého zrušení, přičemž této organizaci ukládaly zmrazení finančních prostředků nepřetržitě od 3. května 2002, kdy rozhodnutí 2002/334 vstoupilo v platnost, do 29. června 2007, kdy bylo zveřejněno rozhodnutí 2007/445, kterým bylo rozhodnutí 2006/379 zrušeno.

69. Tento názor nesdílím.

72. Z toho vyplývá, že tyto akty zakládaly právní účinky po část období, kdy trvala pokračující trestná činnost, která je předmětem stíhání zahájeného proti obžalovaným.

70. I přes objektivní závažnost procesních a formálních vad zjištěných v rozsudcích Soudu, kde prvně uvedené se týkají základních práv obhajoby a druhé nedostatku odůvodnění, kvůli kterému byl akt soudně nepřezkoumatelný, se totiž zdá, že zvláště přísné podmínky stanovené shora uvedenou judikaturou nejsou v projednávané věci splněny. Ostatně Soud v tom smyslu rozhodl v rámci

73. Francouzská vláda ve svém písemném vyjádření a Rada v rámci své řeči na jednání v podstatě žádají Soudní dvůr, aby se ve své odpovědi na první otázku omezil na tento závěr.

28 — Viz rozsudky uvedené výše v poznámce pod čarou 24 Komise v. BASF a další (bod 50); Chemie Linz v. Komise (bod 95), jakož i Komise v. Recko (bod 20).

29 — Viz rozsudek People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada uvedený výše v poznámce pod čarou 26 (bod 58).

74. Nedomnívám se však, že by mělo být zvoleno takovéto řešení, protože neumožňuje podat vyčerpávající odpověď na otázky vznesené předkládajícím soudem, které se týkají, jak již bylo uvedeno v bodech 56 až 60 tohoto názoru, nejen účinnosti, ale také legality opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C.

75. Proto je třeba zkoumat i legalitu.

2. K platnosti opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, přijatých před rozhodnutím 2007/445

76. Generalbundesanwalt a Komise se ve svých vyjádřeních domnívají, že důvody týkající se hlavně právní jistoty a konečné povahy aktů, jež nebyly napadeny, brání Soudnímu dvoru v tom, aby v rámci tohoto řízení o předběžné otázce rozhodl o platnosti předmětných opatření.

77. Před posouzením vad, jimiž jsou tato opatření údajně stížena [písm. c) níže], je tedy třeba nejprve zkoumat opodstatněnost těchto různých argumentací [písm. a) níže].

78. Zadruhé je třeba se zabývat důsledky vstupu v platnost rozhodnutí 2007/445 na platnost předchozích opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků [písm. b) níže].

a) K okolnostem, jež údajně brání Soudnímu dvoru v tom, aby v projednávané věci posoudil legalitu

i) K okolnosti, že předmětná opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků, nebyla obžalovanými napadena

79. Žaloba na neplatnost podle článku 263 SFEU a řízení o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti na základě článku 267 SFEU jsou sice samostatnými právními prostředky, z nichž každý má stanoveny vlastní podmínky přípustnosti, avšak judikatura Soudního dvora stanovila výjimky z tohoto pravidla.

80. V rozsudku TWD Textilwerke Deggendorf³⁰ tak Soudní dvůr nejprve připomněl judikaturu, podle které členský stát, který ve stanovené lhůtě nenapadne rozhodnutí, které je mu určeno, nemůže zpochybňovat platnost

30 — Uvedený výše v poznámce pod čarou 22 (body 16 a 17).

tohoto rozhodnutí v rámci řízení o žalobě pro nesplnění povinnosti, načež vyloučil možnost, aby příjemce podpory, která je předmětem rozhodnutí Komise přijatého na základě článku 108 SFEU, jenž toto rozhodnutí mohl napadnout, ale nechal uplynout lhůtu, která k tomu byla stanovena, zpochybnil legalitu tohoto rozhodnutí před vnitrostátními soudy v rámci žaloby namířené proti vnitrostátním opatřením, jimiž se toto rozhodnutí provádí. Podle Soudního dvora je smyslem této prekluze ochrana právní jistoty, neboť zamezuje tomu, aby akty Společenství zakládající právní účinky byly donekonečna zpochybňovány. Kdyby se připustilo, že dotyčný za takovýchto okolností smí před vnitrostátním soudem uplatňovat námitku vůči provedení rozhodnutí s odvoláním na jeho protiprávnost, byla by mu tak přiznána možnost obejít po uplynutí lhůt k podání žaloby konečný charakter, jaký vůči němu rozhodnutí má.

81. Podle této judikatury platí, že nejen ten, komu je rozhodnutí určeno, ale každá fyzická a právnická osoba, která sice není adresátem rozhodnutí, ale je jím bezprostředně a osobně dotčena ve smyslu článku 263 SFEU, může pozbýt oprávnění namítat protiprávnost tohoto rozhodnutí prostřednictvím řízení o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti. Podle Soudního dvora platí totéž pro jednotlivce, jenž ve stanovené lhůtě nenapadl

nařízení, které je třeba ve vztahu k němu považovat za individuální rozhodnutí³¹.

82. Aby však bylo možné takovouto prekluzi namítat vůči fyzické nebo právnické osobě, která uplatňuje námitku protiprávnosti aktu Unie před vnitrostátním soudem, musela mít tato osoba *bez jakýchkoli pochybností* možnost domáhat se zrušení takového aktu na základě článku 263 SFEU³², takže přípustnost takové žaloby musí být zjevná.

83. Taková podmínka vyplývá z obecné zásady, kterou Soudní dvůr vyvodil z článku 277 SFEU a jejímž cílem je zajistit, aby každá osoba měla možnost napadnout akt Společenství, jenž je základem rozhodnutí v její neprospěch³³.

84. V projednávané věci se zdá, že prekluze stanovená v judikatuře počínaje výše uvedeným rozsudkem TWD Textilwerke Deggendorf nemůže být vůči obžalovaným platně namítána.

31 — Rozsudky ze dne 15. února 2001, *Nachi Europe* (C-239/99, Recueil, s. I-1197, bod 35), a ze dne 8. března 2007, *Roquette Frères* (C-441/05, Sb. rozh. s. I-1993, bod 39).

32 — Viz zejména rozsudky TWD Textilwerke Deggendorf, uvedený výše v poznámce pod čarou 22 (bod 24); ze dne 12. prosince 1996, *Accrington Beef* a další (C-241/95, Recueil, s. I-6699, body 15 a 16); ze dne 11. listopadu 1997, *Eurotunnel* a další (C-408/95, Recueil, s. I-6315, bod 28), jakož i *Nachi Europe*, uvedený v předchozí poznámce pod čarou (bod 37).

33 — Rozsudky ze dne 27. září 1983, *Universität Hamburg* (216/82, Recueil, s. 2771, body 10 a 12), jakož i *Nachi Europe*, uvedený výše v poznámce pod čarou 31 (bod 35).

85. Zprvce si lze v obecnější rovině klást otázku, zda taková prekluze platí v případě, kdy omezuje možnosti obviněného hájit se proti trestnímu obvinění, které vůči němu bylo vzneseno, a to tím spíše v takovém případě, o jaký jde v projednávané věci, kde je namítána protiprávnost aktů Unie, které na základě techniky blanketního trestněprávního ustanovení, ilustrované v bodech 49 až 53 tohoto názoru, spoluurčují obsah použité trestněprávní normy.

86. Jak zdůraznil generální advokát Jacobs ve svém stanovisku ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek TWD Textilwerke Deggendorf, právní jistota není absolutním požadavkem³⁴. Nedomnívám se, že by právní jistota měla mít přednost před právem nebýt obviněn na základě aktů, které nejsou v souladu s právním řádem, ze kterého vycházejí, a to tím spíše tehdy, když se takový nesoulad dotýká dodržování základních práv a podstatných formálních náležitostí.

87. Zadruhé podmínky vyžadované shora uvedenou judikaturou mi každopádně nepřipadají být v projednávané věci splněny. Není totiž zjevné, že by obžalovaní byli aktivně legitimováni podat žalobu na základě článku 263 SFEU proti rozhodnutím o zmrazení finančních prostředků DHKP-C přijatým Radou.

88. Předně je nesporné, že jejich jména nebyla nikdy uvedena na seznamu, který byl těmito akty stanoven a aktualizován.

89. Dále není zdaleka zjevné, že by byli aktivně legitimováni napadnout takové akty vlastním jménem s tím, že by aktivní legitimaci zakládali pouze na svém členství v této organizaci³⁵.

90. Konečně lze také pochybovat o přípustnosti žaloby, kterou by případně podali jménem DHKP-C jakožto zástupci této organizace. V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudní dvůr ve svém rozsudku PKK a KNK v. Rada uvedl, že k tomu, aby mohlo být připuštěno podání žaloby jménem organizace zařazené na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001, „je nezbytné prokázat, že dotyčná organizace měla skutečný záměr podat žalobu a že advokáti, kteří tvrdí, že ji zastupují, byli skutečně k tomuto účelu zplnomocnění“³⁶. Soudní dvůr sice v tomto rozsudku zdůraznil požadavek, aby se při uplatňování procesních norem, jimiž se řídí přípustnost žalob na neplatnost podaných organizacemi bez právní subjektivity, zamezilo nadměrnému formalismu, avšak uvedl, že pochybnost ohledně platnosti zastoupení žalující organizace O. Ocalanem, který podal

34 — Bod 18.

35 — Tato otázka byla konkrétně nastolena ve věci, v níž byl vydán rozsudek Kongra-Gel a další v. Rada uvedený výše v poznámce pod čarou 18, Soud o ní však nerozhodl.

36 — Rozsudek ze dne 18. ledna 2007 (C-229/05 P, Sb. rozh. s. I-439, bod 113).

žalobu, vyplývala v dané věci ze skutečnosti, že „v procesní plné moci, kterou dal advokátům, vystupuje jako bývalý člen PKK bez jakéhokoliv jiného oprávnění k zastupování PKK“. Takovou pochybnost bylo možné rozptýlit až prohlášením jednoho ze zplnomocněných advokátů, že představitel PKK a „několik dalších vysoce postavených zástupců PKK a jejího nástupce KADEK“ ho pověřilo pokračováním v řízení zahájeném žalobou podanou k Soudu.

DHKP-C, v rámci trestního řízení, v němž jsou obžalováni z porušení takových opatření.

ii) K možnosti obžalovaných dovolávat se porušení procesních práv DHKP-C

91. Obžalovaní jsou sice v původním řízení obžalováni z toho, že byli členy DHKP-C, a dokonce vedoucími místních buněk této organizace, z předkládacího rozhodnutí však nijak nevyplývá, že by v rámci této organizace hráli vůdčí roli, na základě čehož by pak bylo možné konstatovat, že by mohli jednat jejím jménem v rámci žaloby podané k Soudu. Z tohoto usnesení naopak vyplývá, že se jejich role z převážné části omezovala na hledání finančních prostředků na financování aktivit organizace.

93. Generalbundesanwalt a Komise zpochybňují právo obžalovaných dovolávat se na podporu své námitky protiprávnosti porušení procesních práv DHKP-C. Komise konkrétně tvrdí, že z důvodů právní jistoty musí být článek 277 SFEU vykládán v tom smyslu, že takové třetí osoby, jakými jsou obžalovaní, nemohou uplatňovat žalobní důvody, které by mohla uplatnit pouze osoba bezprostředně a osobně dotčená, v projednávané věci DHKP-C, v rámci přímé žaloby na neplatnost podle článku 263 SFEU.

94. Tyto argumenty mi nepřipadají přesvědčivé.

92. S ohledem na výše uvedené se tedy domnívám, že na obžalované nelze nahlížet tak, že na základě zásad vyvozených z výše uvedeného rozsudku TWD Textilwerke Deggendorf pozbyli oprávnění namítat před vnitrostátním soudem protiprávnost opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků

95. Na úvod poznamenávám, že odkaz na článek 277 SFEU se nezdá být relevantní. Podle

ustálené judikatury totiž platí, že možnost, kterou poskytuje toto ustanovení, domáhat se nepoužitelnosti nařízení „může být vykonávána pouze incidenčně v rámci řízení probíhajícího před samotným Soudním dvorem na základě jiného ustanovení Smlouvy“³⁷. Z toho vyplývá, že jelikož článek 277 SFEU nemůže být uplatněn před Soudním dvorem, pokud k Soudnímu dvoru nebyla podána hlavní žaloba, toto ustanovení nemůže být jako takové uplatněno v rámci řízení o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU. Jak uvedl Soudní dvůr, tento článek „sám upravuje řízení umožňující odpovědět na otázku, která vyvstala ohledně platnosti aktu Společenství, pokud taková otázka vyvstala incidenčně ve sporu před vnitrostátním soudem“³⁸.

96. Zdá se, že rozsah, jaký Soudní dvůr přiznal vlastní příslušnosti, je-li žádán vnitrostátním soudem na základě článku 267 SFEU, aby rozhodl o platnosti aktů přijatých orgány Unie, hovoří proti tezi, kterou předkládá Komise. Podle Soudního dvora totiž taková příslušnost *nezná žádných mezí, pokud jde o důvody, na jejichž základě by mohla být platnost těchto aktů zpochybněna*, a vztahuje se tedy

na veškeré důvody neplatnosti, jež by se mohly těchto aktů týkat³⁹.

97. Krom toho za okolností projednávané věci taková teze v podstatě znamená, že kvůli požadavkům právní jistoty nebude dodrženo právo obžalovaných v trestním řízení hájit se proti obviněním, která jsou vůči jim vznesena, prostřednictvím námítky protiprávnosti aktů, na jejichž základě byla tato obvinění vznesena, a to s použitím veškerých právních prostředků. Vzhledem k tomu, že v projednávané věci nic nebrání obžalovaným, aby namítali protiprávnost opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, jak bylo uvedeno výše, musí mít obžalovaní dle mého názoru možnost dovolávat se na podporu takové námítky jakéhokoli důvodu, jež by mohl vést k prokázání takové protiprávnosti. Krom toho jsou E a F zjevně dotčeni jakoukoli vadou, byť ryze formální, která podřívá legalitu opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, neboť na takových opatřeních závisí, zda bude jejich jednání kvalifikováno jako trestně postižitelné⁴⁰.

98. Teze Komise ostatně také nebere ohled na to, že pravomoc položit Soudnímu dvoru otázku týkající se platnosti určitého aktu

37 — Rozsudky ze dne 14. prosince 1962, Wöhrmann a Lütticke v. Komise (31/62 a 33/62, Recueil, s. 965, 979); ze dne 16. července 1981, Albini v. Rada a Komise (33/80, Recueil, s. 2141, bod 17); ze dne 11. července 1985, Salerno a další v. Komise a Rada (87/77, 130/77, 22/83, 9/84 a 10/84, Recueil, s. 2523, bod 36); usnesení ze dne 28. června 1993, Donatab a další v. Komise (C-64/93, Recueil, s. I-3595, bod 19), jakož i rozsudek Nachi Europe uvedený výše v poznámce pod čarou 31 (bod 33).

38 — Rozsudek Nachi Europe uvedený výše v poznámce pod čarou 31 (bod 34).

39 — Rozsudek ze dne 12. prosince 1972, International Fruit Company a další (21/72 až 24/72, Recueil, s. 1219, body 5 a 6), jakož i ze dne 16. června 1998, Racke (C-162/96, Recueil, s. I-3655, body 26 a 27).

40 — Krom toho důsledky takového porušení práv obhajoby, jaké bylo zjištěno v rozsudcích Soudu, nekončí pouze u samotného nedodržení procesních práv dotčené osoby, protože takové porušení této osobě věcně brání v tom, aby účelně předložila skutečnosti, jež by případně mohly vést k nepřijetí opatření, která mají dopad na její právní postavení.

náleží vnitrostátnímu soudu. Ve věci, v níž byl vydán výše uvedený rozsudek TWD Textilwerke Deggendorf, sice Soudní dvůr v podstatě uznal, že tato pravomoc má své meze v případech, kdy účastník řízení, jemuž by prohlášení neplatnosti aktu bylo ku prospěchu, jej nenapadl přímo, ačkoli k tomu byl nepochybně oprávněn⁴¹, avšak neplatí to každopádně v případech obžalovaných, jak již bylo ukázáno výše.

99. Navíc je nutno mít na paměti, že v rozsudcích Soudu byl rovněž shledán nedostatek odůvodnění napadených aktů. Přitom i kdyby se tentýž nedostatek týkal také opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, bylo by třeba z toho dovodit, že jelikož obžalovaní neznali důvody, jež vedly Radu k zařazení této organizace na seznam, stěží by mohli zpochybnit opodstatněnost tohoto zařazení, například poukazem na nesprávné posouzení ze strany Rady⁴².

100. Komise také tvrdí, že porušení povinnosti uvést odůvodnění, tak jak bylo

konstatováno Soudem ve vztahu k žalujícími organizacím – nikoli však obecně – stejně jako údajné porušení práv obhajoby DHKP-C, bylo dáno pouze ve vztahu k této organizaci.

101. Zprvce se mi takové tvrzení jeví samo o sobě sporné s ohledem na odůvodnění rozsudků Soudu⁴³.

102. Z druhého, i kdyby bylo možné tvrdit, že bude-li taková vada v projednávané věci shledána, pak bude dána pouze ve vztahu k DHKP/C, v projednávané věci jsou to právě obžalovaní, kdo je vzhledem k tomu, že zařazení této organizace na seznam není nijak odůvodněné, fakticky omezen v možnosti zpochybnit opodstatněnost tohoto zařazení⁴⁴,

41 — Viz ale rozsudek ze dne 10. ledna 2006, Cassa di Risparmio di Firenze a další (C-222/04, Sb. rozh. s. I-289, body 72 až 74), kde Soudní dvůr, jak se zdá, považuje judikaturu TWD Textilwerke Deggendorf za nepoužitelnou, jestliže je otázka platnosti vznesena překládajícím soudem bez návrhu.

42 — Na což nepochybně měli právo, pakliže je použití prekluze stanovené výše uvedenou judikaturou TWD Textilwerke Deggendorf v jejich případě vyloučeno.

43 — Zjištění Soudu učiněná v bodech 160 a 164 rozsudku OMÍL I ohledně dodržení práv obhajoby a povinnosti uvést odůvodnění mají obecný dosah a neomezují se na situaci žalující organizace.

44 — Alespoň pokud jde o období před rozhodnutím 2007/445. Je samo sebou, že opodstatněnost rozhodnutí o zařazení určité fyzické nebo právnické osoby, skupiny nebo subjektu na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 musí být posouzena na základě skutečností, které takové zařazení odůvodňovaly, a že pokud jde o osobu, skupinu nebo subjekt, jejichž název je na tomto seznamu ponechán po určitou dobu, tyto skutečnosti se mohou v průběhu času měnit, jak o tom svědčí případ Organizace Mudžáhidů iránského lidu, která byla zařazena na uvedený seznam na základě skutečností předaných Radě orgány Spojeného království a která byla od určitého data na tomto seznamu ponechána na základě nových skutečností předaných francouzskými orgány (viz rozsudek Soudu ze dne 4. prosince 2008, People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada, T-284/08, Sb. rozh. s. II-3487).

a tudíž hájit se proti obviněním, která vůči nim byla vznesena.

103. Konečně i kdyby obžalovaní, jak tvrdí Komise, nebyli oprávněni v rámci své námitky protiprávnosti uplatnit nedostatek odůvodnění rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků DHKP/C a i kdyby ani předkládající soud takovou pravomoc neměl, nic by naproti tomu nebránilo Soudnímu dvoru v tom, aby bez návrhu uplatnil a konstatoval takovou vadu v rámci posouzení platnosti, které mu bylo touto žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce předloženo k rozhodnutí⁴⁵.

iii) K okolnosti, že předmětná opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků, byla zrušena

104. I když se žádný ze zúčastněných, kteří na jednání předložili svá vyjádření, touto otázkou výslovně nezabýval, mohu si nicméně položit otázku, zda okolnost, že předmětné akty již nejsou platné, neboť byly mezitím všechny zrušeny a nahrazeny jinými akty, a to až do vstupu rozhodnutí 2007/445 v platnost, má nějaký vliv na příslušnost Soudního dvora rozhodnout na základě čl. 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU o platnosti takových aktů.

45 — Viz rozsudek ze dne 18. února 1964, Rotterdam a Putterkoek (73/63 a 74/63, Recueil, s. 1).

105. Podle mého názoru musí být tato otázka zodpovězena záporně. V tomto ohledu stačí uvést, že zrušení aktu zákonodárcem není totéž jako jeho zrušení nebo prohlášení za neplatný na základě žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, protože se nejedná o uznání jeho protiprávnosti a protože má v zásadě účinek *ex nunc*, zatímco zrušení nebo prohlášení neplatnosti soudem má účinek *ex tunc*. Pouze v posledně uvedených případech by byl akt považován za neplatný od počátku ve smyslu článku 264 SFEU.

106. Krom toho okolnost, že akty předložené k přezkumu byly zrušeny, nebránila Soudnímu dvoru a Soudu v tom, aby rozhodovaly o jejich legalitě na základě žalob na neplatnost, když předtím zdůraznily, že takové akty i přes to, že byly zrušeny, vyvolávaly závazné právní účinky ovlivňující zájmy žalobců tím, že měnily jejich právní postavení, a že proto mají žalobci nadále zájem na tom, aby byla konstatována protiprávnost⁴⁶.

107. Skutečnost, že v projednávané věci byl Soudnímu dvoru případ předložen na základě čl. 267 prvního pododstavce písm. b) SFEU, a nikoli na základě článku 263 SFEU,

46 — Viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 23. dubna 1956, *Groupement des industries sidérurgiques luxembourgeoises v. Vysoký úřad* (7/54 a 9/54, Recueil, s. 53), jakož i ze dne 12. února 1960, *Geitling a další v. Vysoký úřad* (16/59 až 18/59, Recueil, s. 45); viz také zejména usnesení Soudu ze dne 14. března 1997, *Arbeitsgemeinschaft Deutscher Luftfahrt-Unternehmen a Hapag-Lloyd v. Komise* (T-25/96, Recueil, s. II-363).

neznamená, že by mělo být přijato jiné řešení. V projednávané věci je naopak přezkum Soudního dvora *a fortiori* nezbytný, protože předmětné akty navzdory zrušení nadále vyvolávají účinky, jak o tom svědčí stíhání zahájené proti obžalovaným, a protože obžalovaní se vůči obviněním, která proti nim byla vznesena, hájí tím, že namítají jejich protiprávnost.

z odůvodnění rozhodnutí 2007/445 vyplývá, že by se taková náprava týkala nanejvýš rozhodnutí 2006/379/ES a 2006/1008/ES, v jejichž případech skutečně Rada následně sdělila dotyčným osobám, skupinám a subjektům odůvodnění jejich zařazení na seznam⁴⁷.

b) K důsledkům změny postupu zařazování na seznam zavedené rozhodnutím 2007/445

108. Jak již bylo uvedeno, aby Rada zajistila soulad s rozsudky Soudu, změnila počínaje rozhodnutím 2007/445 postup zařazování na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001.

109. Generalbundesanwalt, Rada a Komise se domnívají, že tímto rozhodnutím došlo k *nápravě* předchozích rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků *se zpětnou účinností*.

110. Tento názor nesdílím.

111. I kdyby takové vady, jaké konstatoval Soud, byly napravitelné se zpětnou účinností,

112. V ostatním ze stanoviska zveřejněného v *Úředním věstníku Evropské unie* dne 25. dubna 2007⁴⁸ vyplývá, že možnost poskytnutá dotčeným skupinám nebo subjektům podat Radě žádost o zaslání odůvodnění, na jehož základě byly zařazeny na seznam podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2581/2001, má za cíl umožnit jim, aby předložily svá vyjádření k záměru Rady „ponechat“ jejich jméno na tomto seznamu. Stejně tak možnost žádat o „prověření rozhodnutí, kterým byly zařazeny na předmětný seznam“, zdá se neposkytovat dotyčným právo zpochybnit všechna následná rozhodnutí, jimiž došlo k zařazení jejich jména na seznam a k jejich ponechání na seznamu.

113. Je třeba si nicméně položit otázku, zdali rozhodnutí 2007/445, ačkoli nepřináší následnou *nápravu* vad, jimiž jsou stížena

47 — Viz třetí bod odůvodnění.

48 — Viz bod 17 tohoto názoru.

předchozí rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků, přece jen nepůsobí retroaktivně.

nebylo by dle mého názoru možné se jej dovolávat vůči obžalovaným v rámci původního řízení.

114. Soud takovou možnost nevyloučil⁴⁹ a při posuzování souladu rozhodnutí 2007/445 s rozsudkem OMÍL I považoval za obdobně použitelnou judikaturu, podle které byl-li akt zrušen pro formální nebo procesní vady, je dotýčný orgán oprávněn znovu přijmout stejný akt s tím, že tentokrát dodrží formální a procesní pravidla, a dokonce mu přiznat zpětný účinek, je-li to nezbytné pro dosažení sledovaného cíle obecného zájmu a je-li náležitě dodrženo legitimní očekávání dotýčných⁵⁰.

115. I kdyby přitom byl takový účinek s rozhodnutím 2007/445 spojený, což ostatně z jeho bodů odůvodnění nijak nevyplývá,

116. Tomu totiž brání zásada zákazu zpětné účinnosti trestního zákona, která je logickým následkem zásady legality trestných činů a trestů obsažené v článku 7 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a v článku 49 Listiny základních práv Evropské unie.

117. Taková zásada se použije také na ustanovení zákona, která sama o sobě nemají trestněprávní charakter, ale spoluurčují obsah trestněprávního ustanovení, stejně jako je tomu v projednávané věci u nařízení č. 2580/2001 a u rozhodnutí Rady o zmrazení finančních prostředků DHKP-C.

118. Soudní dvůr mimoto na tuto zásadu odkázal ve srovnatelném kontextu a na jejím základě vyloučil možnost, že by zpětná účinnost některého ustanovení nařízení Společenství způsobovala, že budou *a posteriori* odůvodněné trestní sankce uložené na základě vnitrostátního opatření, které bylo neplatné z důvodu své neslučitelnosti s právem Společenství⁵¹. Stejně tak v rozsudku Fedesa a další Soudní dvůr uvedl, že zpětná účinnost ustanovení směrnice přijaté v návaznosti na

49 — Výše uvedený rozsudek Soudu ze dne 23. října 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada* (bod 65 a násl.).

50 — Rozsudky ze dne 30. září 1982, *Amylum v. Rada* (108/81, Recueil, s. 3107, body 4 až 17); ze dne 13. listopadu 1990, *Fedesa a další* (C-331/88, Recueil, s. I-4023, body 45 až 47), jakož i rozsudek Soudu ze dne 17. října 1991, *de Compte v. Parlament* (T-26/89, Recueil, s. II-781, bod 66). Podle Soudu měla Rada v návaznosti na rozsudek OMÍL I právo ponechat v platnosti akt, který zrušil nebo nahradil zrušený akt po ukončení ústní části řízení v této věci po dobu, která pro ni byla nezbytně nutná k přijetí nového aktu v souladu s dotýčnými formálními a procesními pravidly. Soud dále vysvětluje, že v tomto velmi zvláštním případě „by totiž bylo zjevně v rozporu s uskutečněním sledovaného cíle obecného zájmu nutit Radu, aby nejdříve vzala zpět akt, který není v souladu s těmito pravidly, a pak jí následně povolit, aby přiznala zpětný účinek aktu nově přijatému v souladu s těmito pravidly“ (bod 66).

51 — Rozsudek ze dne 10. července 1984, *Kirk* (63/83, Recueil, s. 2689, body 21 a 22).

zrušení předcházející směrnice „nemůže poskytovat základ pro trestní stíhání, které by bylo zahájeno podle ustanovení vnitrostátního práva, jež byla přijata k provedení zrušené směrnice a zakládají se výhradně na této směrnici“⁵².

c) K existenci vad majících dopad na platnost opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, přijatých před vstupem rozhodnutí 2007/445 v platnost

119. Je nesporné, že až do vstupu rozhodnutí 2007/445 v platnost nebylo v rámci postupu vypracování seznamu podle čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 stanoveno žádné předběžné oznámení pro dotčené jednotlivce a subjekty o skutečnostech použitých proti nim a odůvodňujících jejich zařazení na tento seznam⁵³. Nebylo stanoveno ani to, že by se takové oznámení činilo po zařazení.

120. Na jednání byly tyto okolnosti potvrzeny Radou ve vztahu k opatřením, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, předcházejícím rozhodnutí 2007/445.

52 — Výše uvedený rozsudek (bod 43).

53 — Viz rozsudek OMÍL I (bod 160).

121. Je též nesporné, že všem rozhodnutím o zmrazení finančních prostředků přijatým v souladu s nařízením č. 2580/2001 před vstupem rozhodnutí 2007/445 v platnost chybělo odůvodnění, přičemž odůvodnění těchto rozhodnutí obsahovalo jen obecné a standardizované formulace, a že takovýto nedostatek, jak již bylo konstatováno Soudem v rozsudku OMÍL I, brání věcnému soudnímu přezkumu takových aktů.

122. Přitom, jak jsem již uvedl, v uvedeném rozsudku Soud konstatoval, že se takové vady dotýkají legality aktů, které mu byly předloženy k přezkumu. Soudní dvůr v rámci posouzení legality rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků přijatých Radou v souladu s nařízením č. 881/2002⁵⁴ krom toho dospěl k podobnému závěru založenému na porušení práv obhajoby a zásady účinné soudní ochrany⁵⁵.

123. Z toho vyplývá, že všechna rozhodnutí Rady, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, a to až do vstupu

54 — Nařízení Rady (ES) č. 881/2002 ze dne 27. května 2002 o zavedení některých zvláštních omezujících opatření namířených proti některým osobám a subjektům spojeným s Usámou bin Ládinem, sítí Al-Kajdá a Talibanem a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 467/2001, kterým se zakazuje vývoz určitého zboží a služeb do Afghánistánu, zesiluje zákaz letů a rozšiřuje zmrazení prostředků a jiných finančních zdrojů afghánského Talibanu (Úř. věst. L 139, s. 9; Zvl. vyd. 18/01, s. 294).

55 — Viz zejména rozsudek ze dne 3. září 2008, Kadi a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise (C-402/05 P a C-415/05 P, Sb. rozh. s. I-6351).

rozhodnutí 2007/445 v platnost, byla stížena vadami dotýkajícími se jejich platnosti.

použitím ve spojení se zákazy upravenými nařízením č. 2580/2001.

3. Odpověď na první předběžnou otázkou

124. Pokud jde o důsledky, které je třeba vyvodit ze závěru o protiprávnosti opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků DHKP-C, přijatých před vstupem rozhodnutí 2007/445 v platnost, je třeba připomenout, že stejně jako v rámci zrušujícího rozsudku podle čl. 264 druhého pododstavce SFEU, který se obdobně použije v rámci řízení o předběžné otázce týkající se posouzení platnosti, má Soudní dvůr posuzovací pravomoc, aby v každém konkrétním případě označil ty z účinků dotčeného aktu, které je nutno považovat za konečné⁵⁶, a obecněji, aby blíže rozlišil účinky prohlášení aktu za neplatný⁵⁷.

125. Domnívám se, že v projednávané věci, zejména s ohledem na kontext věci v původním řízení, by účinky závěru o protiprávnosti dotčených opatření měly být omezeny pouze na trestněprávní důsledky vyvolané jejich

126. Takový postup by zčásti odpovídal požadavkům právní jistoty, na které poukazuje Rada a Komise, jelikož by zamezil zpochybnění konečné povahy uvedených opatření vůči DHKP-C z důvodu, že tato organizace nevyužila svého práva napadnout je před soudem.

127. Na základě všech výše uvedených úvah navrhuji Soudnímu dvoru, aby na první otázku odpověděl tak, že porušení ustanovení nařízení č. 2580/2001 nemůže vést k trestnímu stíhání, jestliže se toto porušení týká opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků takové organizace, jejímiž členy byli obvinění v původním řízení a která byla na seznam podle čl. 2 odst. 3 uvedeného nařízení zařazena – a byla na něm ponechána až do vstupu v platnost rozhodnutí 2007/445 – v rozporu s právy obhajoby této organizace a bez dodržení povinnosti uvést odůvodnění, již mají orgány Společenství. To platí i přesto, že:

– předmětná opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků, nebyla dotčenou organizací napadena;

56 — Rozsudky ze dne 29. června 1988, Van Landschoot (300/86, Recueil, s. 3443, bod 24), a ze dne 22. prosince 2008, Régie Networks (C-333/07, Sb. rozh. s. I-10807, bod 121).

57 — Rozsudek Van Landschoot uvedený v předchozí poznámce pod čarou (bod 24).

- tato opatření, jelikož nebyla zrušena na základě žaloby na neplatnost nebo prohlášena za neplatná v rámci řízení o předběžné otázce, zakládala ve vztahu k této organizaci účinky až do data, kdy byla zrušena;

jejichž cílem nebo účinkem je obejít uvedený článek 2, použijí také na členy dotčené právnické osoby, skupiny nebo subjektu, a dále zda se takové zákazy použijí i tehdy, když již dotčená právnická osoba, skupina nebo subjekt předmětnými finančními prostředky nebo jinými finančními nebo hospodářskými zdroji disponují, a to i nepřímo.

- postup zařazování na uvedený seznam byl změněn počínaje rozhodnutím 2007/445 s tím, že dotčená organizace byla na tomto seznamu ponechána podle tohoto nového postupu.

V – Ke druhé a třetí předběžné otázce

128. Podstatou druhé a třetí předběžné otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat současně, je, zda se zákazy uvedené v člancích 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 a týkající se zpřístupnění finančních prostředků nebo jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnické osobě, skupině nebo subjektu uvedeným v seznamu podle čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení nebo účasti na činnostech,

129. Nejprve je třeba uvést, že znění čl. 2 odst. 1 písm. b) a odst. 2 nařízení č. 2580/2001, jakož i znění čl. 3 odst. 1 uvedeného nařízení v žádném případě nedovolují výklad, který by jejich rozsah působnosti omezoval *ratione personae*. Samotné znění těchto ustanovení, a zejména použití trpných slovesných rodů a neosobních obrátů jako „finanční prostředky [...] *nesmějí být* [...] zpřístupněny“⁵⁸, „*zakazuje se* poskytovat finanční služby“⁵⁹, „*účast* na činnostech, jejichž cílem nebo účinkem je [...] obejít článek 2 *je zakázána*“⁶⁰, naopak hovoří pro obecné použití tam stanovených zákazů bez ohledu na vztahy panující mezi osobou, která se chová tak, jak je popsáno v těchto ustanoveních, a právnickou osobou, skupinou nebo subjektem, které z toho mají prospěch.

58 — Článek 2 odst. 1 písm. b). Zvýraznění provedeno autorem názoru. Německy: „werden [nicht] Gelder [...] bereitgestellt“.

59 — Článek 2 odst. 2. Zvýraznění provedeno autorem názoru. Německy: „[...] ist die Erbringung von Finanzdienstleistungen untersagt“.

60 — Článek 3 odst. 1. Zvýraznění provedeno autorem názoru. Německy: „Die [...] Beteiligung an Maßnahmen, deren Ziel oder Folge [...] die Umgehung des Artikels 2 ist, ist untersagt“.

130. Takové omezení *ratione personae* krom toho nelze odůvodnit ani ve světle článků 2 a 3 společného postoje 2001/931 a bodu 1 rezoluce Rady bezpečnosti 1373 (2001).

131. Dále je třeba poznamenat, že znění čl. 2 odst. 1 a 2 nařízení č. 2580/2001 neobsahuje nic, co by dovolovalo se domnívat, že se toto nařízení nevztahuje na opatřování finančních prostředků právníkou osobou, skupinou nebo subjektem zařazenými na seznam podle čl. 2 odst. 3 tohoto nařízení v takovém kontextu, o jaký jde ve věci v původním řízení, tj. tehdy, kdy jejich opatřování je výsledkem převodu příjmů pocházejících z přijímání darů a z prodeje publikací prováděnými jedním z jejich členů.

132. Zákaz obsažený v uvedeném článku 2 je naopak formulován zvláště široce, jak o tom svědčí použití výrazu „přímo, ani nepřímo“. Stejně tak výraz „zpřístupněny“ má široký význam zahrnující nejen veškeré akty, jejichž provedení je podle použitelného vnitrostátního práva nezbytné k tomu, aby určitá osoba skutečně získala oprávnění plně disponovat s dotčenými prostředky nebo zdroji – jak již Soudní dvůr uvedl v souvislosti s nařízením

č. 881/2002⁶¹ – ale také každý převod, a to i převod uskutečněný v rámci takového právníkové osoby, skupiny nebo subjektu, *kteří jim umožňuje tyto prostředky nebo zdroje použít konkrétně na účely, které sledují.*

133. Krom toho podobně, jak již Soudní dvůr uvedl v souvislosti s nařízením č. 881/2002, je třeba mít za to, že účelem nařízení č. 2580/2001 je zabránit tomu, aby fyzické nebo právníkové osoby, skupiny nebo subjekty zařazené na seznam podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení disponovaly jakýmikoli finančními a hospodářskými zdroji s cílem zabránit financování teroristických činností⁶². Tento účel je objasněn v druhém bodě odůvodnění uvedeného nařízení, ve kterém se připomíná, že rozhodujícím aspektem v boji proti terorismu je zabránění financování terorismu, a vyplývá z druhého a třetího bodu odůvodnění společného postoje 2001/931, kde je připomenuto pevné odhodlání Unie zaútočit proti zdrojům, které financují terorismus.

134. Tomuto účelu by však zjevně odporovalo, kdyby z rozsahu působnosti zákazů zakotvených v článku 2 nařízení č. 2580/2001

61 — Viz rozsudek Soudního dvora ze dne 11. října 2007, Möllendorf a Möllendorf-Niehuus (C-117/06, Sb. rozh. s. I-8361, body 49 a 50).

62 — Viz rozsudky ze dne 29. dubna 2010, M a další (C-340/08, Sb. rozh. s. I-3913, bod 52); Möllendorf a Möllendorf-Niehuus, uvedený v předchozí poznámce pod čarou (bod 63), jakož i Kadí a Al Barakaat International Foundation v. Rada a Komise, uvedený výše v poznámce pod čarou 55 (bod 169).

bylo vyloučeno zpřístupnění finančních nebo hospodářských zdrojů právnické osobě, skupině nebo subjektu zařazeným na seznam podle odst. 3 tohoto článku, a to pouze z toho důvodu, že je zpřístupňuje osoba, která je členem jejich příjemce. Stejně tak by nebylo v souladu s tímto účelem, kdyby byly vyloučeny převody prostředků nebo zdrojů člena na vedení takové osoby, skupiny nebo subjektu z důvodu, že tyto osoby, skupiny nebo subjekty již takovými prostředky nebo zdroji fyzicky disponují. Jelikož jsou takové převody určeny k tomu, aby umožnily nebo usnadnily konečné využití předmětných zdrojů k dosažení cílů sledovaných organizací, spadají svou povahou do financování terorismu, proti němuž brojí nařízení č. 2580/2001, a musejí být proto považovány za „zpřístupnění“ ve smyslu článku 2 tohoto nařízení.

135. Konečně i kdyby bylo třeba učinit závěr, že se článek 2 nařízení č. 2580/2001 nevztahuje na takováto jednání, tj. na zpřístupnění ze strany člena a na převody uvnitř organizace, neznamenalo by to, že se nacházejí zcela mimo rozsah působnosti nařízení č. 2580/2001, neboť na ně každopádně pamatuje článek 3 uvedeného nařízení, který zakazuje „vědomou a úmyslnou účast na činnostech, jejichž cílem nebo účinkem je přímo nebo nepřímo obejít článek 2“. Tato jednání by totiž v praxi znamenala obcházení zmrazení finančních prostředků uloženého v čl. 2 odst. 1 písm. a) nařízení č. 2580/2001, které se týká prostředků „patřících některé [...] právnické osobě, skupině nebo subjektu

uvedeným v seznamu podle odstavce 3 nebo jimi vlastněných nebo držných“, neboť těmto osobám, skupinám a subjektům umožňují mobilizovat tyto prostředky a používat je na účely, které sledují.

136. Vzhledem k výše uvedenému se domnívám, že zákazy zakotvené v člancích 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 se použijí také v případě, kdy poskytovatel prostředků je sám členem právnické osoby, skupiny nebo subjektu, které jsou jejich příjemci, a v případě, kdy taková osoba, skupina nebo subjekt již takovými zdroji disponují, a to s ohledem na skutečnost, že je má v držení některý z jejich členů.

137. K porušení těchto ustanovení tedy dochází tehdy, když členové organizace zařazené na seznam podle článku 2 nařízení č. 2580/2001 zpřístupní vedoucím představitelům této organizace dary nebo jiné prostředky vybrané od třetích osob.

138. Takový závěr podle mě nemůže být zpochybněn argumentem obsaženým ve

stanovisku European Center for Constitutional and Human Rights (ECCHR), přiloženém k vyjádření E, podle kterého fakt, že na rozdíl od ustanovení bodu 1 písm. b) rezoluce Rady bezpečnosti 1373 (2001)⁶³ se ani společný postoj 2001/931, ani nařízení č. 2580/2001 výslovně nevztahují na shromažďování prostředků ve prospěch organizací zařazených na seznamy vypracované k provedení takových aktů, ukazuje na záměr zákonodárce Unie vyloučit takové chování z jejich rozsahu působnosti.

139. I kdyby byl totiž takový výklad správný, nedovoloval by učinit závěr, že zpřístupnění takto vybraných finančních prostředků právnické osobě, skupině nebo subjektu zařazeným na seznam podle článku 2 nařízení č. 2580/2001, coby jednání odlišné od shromažďování, nespadá do rozsahu působnosti zákazů zakotvených v článku 2 tohoto nařízení, a to bez ohledu na skutečnost, zda poskytovatel je, či není členem dotčené právnické osoby, skupiny nebo subjektu.

63 — Podle tohoto ustanovení státy „stanoví, že cílevědomé poskytování nebo shromažďování finančních prostředků jakýmkoli prostředky, přímo nebo nepřímo, jejich státními příslušníky nebo na jejich území s úmyslem použít tyto finanční prostředky k provedení teroristických činů nebo s vědomím, že tyto finanční prostředky mají být takto použity, je trestné“. Uplatnění takového ustanovení na úrovni Unie je stanoveno v článku 1 společného postoje 2001/930.

140. Na základě všech předcházejících úvah navrhuji Soudnímu dvoru, aby na druhou otázku odpověděl, že články 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 musejí být vykládány tak, že o zpřístupnění finančních prostředků a jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnickým osobám, skupinám nebo subjektům zařazeným na seznam podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení nebo o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i tehdy, když poskytovatel těchto prostředků je sám členem dotčené právnické osoby, skupiny nebo subjektu.

141. Stejně tak navrhuji Soudnímu dvoru, aby na třetí otázku odpověděl, že články 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 musejí být vykládány tak, že o zpřístupnění finančních prostředků a jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnickým osobám, skupinám nebo subjektům zařazeným na seznam podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení nebo o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i tehdy, když dotčená právnická osoba, skupina nebo subjekt již finančními prostředky, které jsou jim určeny, disponují, a to i nepřímo.

VI – Závěry

142. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy navrhuji, aby bylo na předběžné otázky položené Oberlandesgericht Düsseldorf odpovězeno takto:

„1) Porušení ustanovení nařízení Rady č. 2580/2001 ze dne 27. prosince 2001 o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti některým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu nemůže vést k trestnímu stíhání, jestliže se toto porušení týká opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků takové organizace, jejímiž členy byli obvinění v původním řízení a která byla na seznam podle čl. 2 odst. 3 uvedeného nařízení zařazena – a byla na něm ponechána až do vstupu v platnost rozhodnutí Rady 2007/445 ze dne 28. června 2007, kterým se provádí čl. 2 odst. 3 nařízení č. 2580/2001 a zrušují rozhodnutí 2006/379/ES a 2006/1008/ES – v rozporu s právy obhajoby této organizace a bez dodržení povinnosti uvést odůvodnění, již mají orgány Společenství. To platí i přesto, že:

- předmětná opatření, jimiž došlo ke zmrazení finančních prostředků, nebyla dotčenou organizací napadena;

- tato opatření, jelikož nebyla zrušena na základě žaloby na neplatnost nebo prohlášena za neplatná v rámci řízení o předběžné otázce, zakládala ve vztahu k této organizaci účinky až do data, kdy byla zrušena;

- postup zařazování na uvedený seznam byl změněn počínaje rozhodnutím 2007/445 s tím, že dotčená organizace byla na tomto seznamu ponechána podle tohoto nového postupu.

- 2) Články 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 musejí být vykládány tak, že o zpřístupnění finančních prostředků a jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnickým osobám, skupinám nebo subjektům zařazeným na seznam podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení nebo o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i tehdy, když poskytovatel těchto prostředků je sám členem dotčené právnické osoby, skupiny nebo subjektu.

- 3) Články 2 a 3 nařízení č. 2580/2001 musejí být vykládány tak, že o zpřístupnění finančních prostředků a jiných finančních nebo hospodářských zdrojů právnickým osobám, skupinám nebo subjektům zařazeným na seznam podle čl. 2 odst. 3 téhož nařízení nebo o účast na činnostech, jejichž cílem je obejít toto ustanovení, se může jednat i tehdy, když dotyčná právnická osoba, skupina nebo subjekt již finančními prostředky, které jsou jim určeny, disponují, a to i nepřímou.“